

KAÇ BEN OLDUM?

Dilara ÇAYGARA

En son projemin üzerinden 2 yılı aşkın süre geçmişti.
Çocuklar, ovalar, dağlar, rüzgarlar, çiviler, isimlikler ...
Uzaktaki, hayali bir hayatın imgeleriydi sanki.
Tuhaf ama, bu şekilde sadece hayallerle yaşamayı kanıksamıştım.
Şimdi o hayali dünyaya yeniden gidecek olmak kalbimi hızla attırıyordu
ama bir yanımda da inanamıyordu bu duruma.

Depoda hummalı bir hazırlığa giriştik. Saatlerce İlkyar'larımıza gidecek başarı ödülleri hazırladık. Kaslarımda hissettiğim her yorgunluk kırıntısını özlemle kucaklıyordum. Depoda yorulmayı öyle özlemişim ki... Tüm işleri ayakta yapıyor, arada oturup bir oh çekiyor, sonra tüm gücümle kendimi yormaya devam ediyor ve müthiş bir mutluluk hissediyordum. Ne olduğunu anlamadan kendimi projeye giden otobüste buldum. Bu otobüs o otobüs müydü? Bu insanlarla projeye mi gidiyorduk? Sahiden gittiğimize Hüseyin Hoca'yı görünce ikna olabildim. Ve isimliklerimizi boynumuza geçirince.

Sürekli aklımın bir kısmı koordinatörlük sorumluluklarıyla meşguldü, diğer kısmı ise katıldığım tüm projelerden anıları derleyip kısa filmler halinde bana sergilemekle. Her köşe, her ses, her an, bir anılar seli yığıyordu üstüme. En güzel günlerimi, en güzel dostluklarımı, en büyük mutluluklarımı ve hüznlerimi getiriyordu bana. Sanki 6 yılı aynı anda yaşıyordum.

*Bazen oturduğum yerde
Kendi kendime dalıp giderim
Bulanık geçmişimde, bulanık geçmişimde
Genişleyen halkalar çizerim
Bir düşün uyanık imgesine* -Düşerim, Fazıl Say & Serenad Bağcan

Eylül 2018, Kars

Bir koyun sürüsü karşımıza çıktı, aklıma Kars'ta yolumuzu kesen kazlar ve inekler geldi. Ve her daim yanımda oturan yol arkadaşım Ali. Sanki başımı çevirsem orada olacaktı yeniden. Birazdan en sevdiğimiz türküleri açıp birlikte söylecektik.

Aynı anda aynı şeyi düşünüp, daha konuşmadan anlaşır kahkahalarla gülecektik. Ama yoktu. Çok uzaklardaydı, ve ben çok yakında daha da uzaklara gidecektim. Anılarım arasında kah neşelenerek, kah hüznülenerek gezinirken, hemen vardık Afyon'a.

Otobüsten indiğimizde pencereden el sallayan kızlar karşıladı bizi.

YİBO'nun o tanıdık binası karşımdaydı.

İlk projemi, ilk YİBO gördüğüm anı hatırladım.

Ne kadar da yabancıydı, farklıydı.

Oysa şimdi evime gelmiş kadar tanıdık geliyordu.

Ne çok şey değişmişti, ben ne kadar değişmişim.

İlk projemde henüz 18 yaşında bir çocuktum.

Üniversiteye geldiğim, ailemden ayrıldığım ilk hafta sonu daha kendi yurduma alışmadan Sinop-Durağan'daki YİBO'da uyuyordum.

Çocuklarla keman çalıyordum, eski gönüllülerin tecrübesini ve çalışkanlığını hayranlıkla gözlemliyordum. Şimdi ben, onlar gibi olabildim mi?

Ekim 2016, Sinop Durağan

İlkyar'dan önce 5 kişinin önünde konuşma yapınca stresten, utançtan deliye döndüğümü hatırladım. 30-40 kişilik sınıflara etkinlik yapıp yapıp açıldım, şimdi stadyum olsa karşımda gece deneylerini anlatabilirim gibi hissediyorum. İlkyar bana, daha ben kendime güvenmeden ne kadar da güvenmiş, diye düşündüm.

Gece okul müdürünün arabasıyla bir gönüllümüzü, aslında eski bir İlkyar'ımızı otagardan almaya gittik. Daracık yollardan geçtik, evlerden, hayatlardan geçtik. Projeye gelmesek, "gitmesek de görmesek de" diyeceğimiz yerlerden. Yani "bizim köyümüz"den. Dönüp YİBO'daki yatağıma uzanınca oldukça yorgundum. Ama uyumak, bugünü bitirmek istemiyordum. Odamı paylaştığım gönüllülere baktım.

Onları ne de çok seviyordum. Gönüllü değil de, bu YİBO'da kalan kızlar olduğumuzu, her gece böyle birlikte uyduğumuzu hayal ettim. Bu hayallerle uykuya daldım.

Haziran 2022, Afyon

İkinci gün elbette yoğun geçti, çift sunuş, misafir öğrenciler, etkinlikler, deneyler... Hepsini bitirip yurda dönünceye kadar ne olduğunu anlamadık. Ama yurda döndükten sonra, akşam yemeği öncesi enfes bir zaman başladı benim için.

Okul bir yamaca bakıyordu. Yamaca dönük bir kıyıda oturdum, dirseğimi dizime, başımı elime dayadım ve manzaraya bakmaya başladım. Ovalar, tarlalar, ışıkları yanan küçük evler, direkler vardı. Akşam saatleri, 5 gibi. Hafif üşüten bir rüzgar esiyor, koca kavak ağaçlarının yaprakları ve dalları hışırdıyordu. Gökyüzünden birkaç damla arada bir yüzüme düşüyor, yaklaşan yağmura işaret ediyordu. Bulutlar hızla hareket ediyor, arada bir homurdanıyordu. Arkadan da çocuklarla top oynayan gönüllülerin sesleri ve onun dışında mutlak bir sessizlik. Sadece bana ait bir an. Uzun uzun baktım. "Burayı bırakıp gideceksin" diye düşündüm. Memleketimin dağlarıyla, ovalarıyla, rüzgarı ve yağmuruyla uzun uzun vedalaştım. O huzurlu anı bir sonsuzluk gibi nakşettim hafızama. Her şeyden bıkınca gözlerimi kapatıp buraya geleceğim, diye düşündüm. Kulaklarımı, gözlerimi, tenimi, tüm algılarımı sonuna kadar açtım ve içime çektim o anı. Tam o sırada arkamdan biri yaklaştı. O kadar odaklanmışım ki, fark etmemiştim bile.

"Memleketini özleyeceksin değil mi?"

Konuşan Hüseyin Hoca'ydı. Gözümde sıraya dizilmiş yaşlar, akmak için bu komutu bekliyordu. Sadece bana ait olan o an, o muhteşem an, demek dışarıdan da görülebiliyordu.

Akşam sunumu için hemen karşıımızdaki yatılı okuldan lise öğrencisi kızlar geldi. 12. sınıf olanlardan birkaçıyla sınav hakkında konuştuk. "Olmayacak bir şeyi istiyoruz biz." dedi biri. "Hedefimiz çok yüksek. Öylesine giriyoruz sınava." Başta kendine güvenmediği için böyle söylediğini düşündüm. "Sen çalışkan bir kıza benziyorsun, mutlaka emeğinin karşılığını alırsın." dedim. Ama konuştukça öğrendim ki pandemide internetsiz köylerinde tek bir şey öğrenememiş, iki yıl kaybetmişler. Yurtlarında da internet olan tek bir bilgisayar varmış ve izin alarak kullanabiliyorlarmış. İki yılın açığını da tam olarak kapatamamış haliyle. Üniversite sınavına girecek olan kendi kardeşimi düşündüm. Elindeki imkanları düşündüm. İki çocuğun da önüne aynı soruların gelecek olması ne kadar da garipti. O kız ve arkadaşlarıyla uzunca konuştuk. En sonunda en kötü ihtimalle bir yıl daha hazırlanmanın kötü bir şey olmadığını, hatta bir avantaj olabileceğini düşünüyorlardı ve karamsarlıktan uzaktardı. Onlara moral vermek için elimdeki sunabileceğim tüm gerçekleri sundum ve onların iyimserliği, ne olursa olsun üniversiteye gidecek olmaları biraz da içime su serpti. Öylesine tatlı ve çekingenlerdi ki... Böyle kızlar görünce keşke yanımda yaşasalar, her daim onlarla konuşsam, özgüvenlerini kazansalar diyorum. Bu çekingen kızlar gece eğlencesi başlayınca tabii ilk başta yerlerinden kıpırdamadılar. Bir gözleri öğretmenlerine gidip geliyordu sürekli. Fakat birkaç şarkı sonra el ele tutuşmuş zıplayarak dans ediyor, yahut halay çekiyorduk.

Gece deneyleri, Haziran 2022, Afyon

"Hayat bayram olsa" şarkısında da zaman hep yavaş akar benim için. Tıpkı o yamaçta oturduğum andaki gibi. Bir an el ele dans ederken o kızın gözündeki pırıltılar ve kocaman gülümsemesi kalbime işledi. Küçük çocuklar gibi giyinmeseler, liseye gitseler de, onlar hala çocuktu, bizlerin içindeki bir parça gibi. Ve el ele tutuşup, birlik olup, sonsuza uzanmamız gerekiyordu.

O uzun saniyelerde gönüllülere baktım, çocuklara baktım, öğretmenlere baktım, Hüseyin Hoca'ya baktım. Ne mükemmel bir andı. Bize ait olan, mutlu olduğumuz, özgür olduğumuz. Sadece böyle bir an için bile yaşamaya değerdi, tüm zorluklara göğüs germeye değerdi.

*Bir daha gelinse
Şu yalancı dünyaya
Bir ömür verirdim ben yine
Seninle bir günlük mutluluğa*

-O Günler, Selda Bağcan

Mutluluk eşyalar değildi, para değildi, mevki değildi, mutluluk buydu.

Eğlenceden sonra epey zor vedalaştık ilkyarlarımızla. Buse'nin sayısız duasını, Rahime'nin çıkartmalarını topladık. Mektup sözü aldık, masallarımızı okuduk, ve odalarımıza çekildik. Uzun bir süre için YİBO'daki son gecemdi. Canım dostlarımla yorgun argın sohbet etmek ranzalarımızda, ne de tatlıydı. Bir yandan yapılan şakalara gülüyor, diğer yandan, yaşadığım ana sanki gelecekten, bir kameranın arkasından özlemle bakıyordum. Bu güçlü özlem duygusuyla başa çıkmak için tutduğum bir düşünce vardır:

Ben nerede olursam olayım, bu okullar, bu çocuklar, bu güzellikler tıpkı Güneş gibi Ay gibi, mutlak bir suretle var olmaya devam edecek. Ve ben ne zaman gelsem, bana hoşgeldin diyecek. Tekrar geleceğim.

Bunu düşünerek kendimi uykuya bıraktım.

Sabah erkenden yaptığımız kahvaltımızın ardından, Sandıklı'ya yola çıktık. Eski gönüllü dostlarımla sevdiğimiz türkülerden çaldım, içimden hepsine birer selam gönderdim. Altımızda akıp giden yola, haşhaş tarlalarına, ağaçlara doyasıya baktım. Yollar bizi Sandıklı'daki okulumuza götürdü. Küçük, sevimli bir okul karşıladı bizi. Bu okulda müzik etkinliği yapma fırsatım oldu. Yeniden çocuklarla şarkı söyledim, onlara keman çaldım, birlikte çaldık. Bazen ürkek, bazen oldukça kararlı elleri tellere dokundu. Ses çıkarmanın tadına vardı. Emine'yi de atlamamalıyım. Hiçbirimiz otobüse binmeden bize o sevgi dolu yüreğinden söylediği Caddelerde Rüzgar şarkısını unutmayacağız.

Emine ile, Haziran 2022, Afyon

Bir nefes gibi kısacık geçti ve bitti Afyon projesi.
Tekrar almak için bu nefesi, her daim geri döneceğim.

Sinop, Amasra, Amasya, Kastamonu, Antalya, Konya, Çorum, Kars, Ardahan,
Erzurum, Kırıkkale, Ankara, Bursa, Bilecik, Afyon, Sivas, Adana...
Kaç okul, kaç çocuk oldu?
Kaç ben oldum, her projeden sonra değişen?

İlkyar başta elime ODTÜ'deki ilk günlerimde geçen küçük bir tanıtım kağıdıydı.
Sonra o dünyaya adımımı atınca beni kucaklayan,
bilmediğim yerlere götüren,
dibimde olan ama görmediğim hayatları gösteren,
İlkyar'larımıza olan borcumu
bir nebze de olsa ödememe vesile olan yer,
evim oldu.
Ben nerede olursam olayım, öyle de kalacak.

Tüm İlkyar aileme selam ve sevgilerimle,

Dilara